

Arlanda Flygsamlingars Vänner

April 2022

Ansvarig utgivare: Ove Andersson

Redaktör: Jan Forsgren

Lägesrapport våren 2022

Den 9 februari 2022 hävdes de sista restriktionerna för Covid-19. För AFV:s del innebar detta att verksamheten nu kunde återgå till det normala. Flera av AFV:s aktiva medlemmar, vilka valt att stanna hemma under Covid-19, har nu kommit tillbaka, vilket är mycket glädjande. Att restriktionerna nu har hävts märks också på att antalet bokningar för guidade visningar ökat drastiskt.

Mitchell P-38:an hänger nu i telfern framför container 2. Det enda som återstår är målning av flygplanet. Då målning inte kan göras inomhus, måste vi låta detta anstå tills vinterkylan har övergått i vårvärme. Förhoppningsvis kan målning ske under april månad. När detta är klart, kommer P-38:an åter att hängas upp, dock inte i telfern, vilken behövs för andra lyft.

Samlingarnas Flygande Loppa har med åren blivit alltmer luggsliten, bl.a. med stora revor i vingbeklädningen. Sagt och gjort, en Skylift hyrdes över en dag, varpå flygplanet togs ned. Just denna Flygande Loppa påbörjades i slutet av 1950-talet av Tore Jakobsson, Falkenberg. År 1962 såldes flygplanet i ofärdigt skick till Gunnar Tegnhed, Halmstad. Även om loppa inte kom upp i lufthavet, provkördes motorn ”en grå söndag”. Ljudet från motorn lockade flera åskådare på den närbelägna Örjans Wall att lämna den pågående fotbollsmatchen för att ta sig en närmare titt på det märkliga flygplanet.

År 1971 skänkte Gunnar Tegnhed flygplanet till de luftfartshistoriska samlingarna. Först tolv år senare kom Loppa att färdigställas. Historien om hur detta skedde har sina poänger. Inför inspelningen av 1983 års julkalender behövde Sveriges Television (SVT) ett flygplan. Göthe Johansson, en av samlingarnas grundare, arbetade på SVT:s rekvisitaverkstad, och kunde då förena nytta med nöje.

Vingbeklädningen från de båda vingarna har nu tagits bort. Förutom arbetet med att applicera ny vingbeklädning kommer även resten av flygplanet att få en välbehövlig uppsvetsning.

Det nytillverkade högra höjdrodret till samlingarnas NC 701, SE-KAL, monterades på stabilisatorn den 3 mars. Den 6,3 m breda stabilisatorn lyftes därefter upp på en av containrarna. Arbetet med att omdisponera maskinparken i vår verkstad är redan i full gång.

Arbetet med NAB 9:an pågår oförtrutet. Motorkåpan är nu färdig, medan Börje Holmberg fortsätter med att spännlacka vingarna. Förhoppningsvis kommer vi att via SMTM få låna originalkylare från Flygvapenmuseum. Målsättningen är att endast en kylare skall monteras på den vänstra sidan av flygkroppen, detta då vi avser att lämna den högra sidan öppen för att på så sätt visa flygplanets inredning och styrsystem.

Jan Forsgren

Carl Richard Nyberg

Uppfinnaren Carl Richard Nyberg (1858-1939) är en av svenskt flygs mer okända pionjärer. Även om Nyberg idag är mest känd för att ha uppfunnit gasolköket och blåslampan, engagerade han sig tidigt i ”lösningen av flygproblemet”.

Ett vidlyftigt projekt var det ångdrivna flygplan som presenterades 1898. Dock misslyckades Nyberg med att hitta finansiärer.

Istället bestämde han sig för att tillverka ett flygplan i halv skala, vilket döptes till Flugan. Motorn var en ångmaskin om 10 hkr. Från 1902 provades Flugan vintertid på Askrikefjärdens is utanför Nybergs bostad på Täcka Udden. Under dessa prov var Flugan förankrad i en centrumpåle. Flugan kom aldrig att få luft under vingarna, utan tanken var snarare att pröva sig fram inför byggandet av ett fullskalaflygplan. Nyberg lät även bygga en vindtunnel och en hangar, båda de första i sitt slag i Sverige.

Nybergs mest ambitiösa flygprojekt var Hydran från 1909. Hydran var med sitt 8,5 meter långa träskrov och två ångmaskiner om sammanlagt 50 hkr avsett som ett sjöflygplan. Bevarade ritningar visar att Hydran skulle ha en spännvidd om 12,8 meter, en beräknad startvikt om 650 kg och en beräknad maxhastighet om 65 km/h. Av olika skäl blev endast skrovet färdigställt.

I början av 1910-talet upphörde Nyberg med sina flygexperiment.

Förbränningsmotorn hade ersatt ångmaskinen som kraftkälla i den tidens flygplan.

Under 1980-talet rekonstruerades Flugan i Arlanda Flygsamlingars lokaler. Flugan tillhör Tekniska museet, och är f.n. förrådsställd. Vid Arlanda Flygsamlingar har Nybergs verkstad på Täcka Udden återuppbyggts. En målsättning är att i framtiden kunna visa Flugan i anslutning till Nybergs verkstad, något som kräver ett godkännande både från Tekniska museet och SMTM.

Carl Richard Nyberg med sin Flugan.
Foto: via Svensk Flyghistorisk Förening

För den som vill veta mer om denna fascinerande flygpionjär rekommenderas häftet *Carl Richard Nyberg – en svensk flygpionjär*, vilket ingår i Arlanda Flygsamlingars Vänner skriftserie. Det rikt illustrerade häftet omfattar 24 sidor och kostar 70 kronor exklusive porto.

Jan Forsgren

Arlanda Flygsamlingar

Öppet varje helgfri tisdag och torsdag 1000-1500, samt första helgfria lördagen varje månad 1000-1500

Kontaktinformation:

Postadress: Arlanda Flygsamlingar
190 45 STOCKHOLM-ARLANDA
Tel: 08-59360033
E-post: arlandasamling@telia.se

Hemsida: www.arlandaflygsamlingar.se

Plusgiro: 352680-3

Organisationsnummer: 802411-6561

Kontaktpersoner:

Jan Forsgren: Tel: 076-822 69 20

E-post: janforsgren@yahoo.se

Ove Andersson: Tel: 070-849 21 71

E-post: b.ove.andersson@telia.com